

Sub egida Fundației "General Ștefan Gușă"

Diplomația militară

Volumul de documente are meritul de a pătrunde și lămuri semnificațiile unei perioade grele din istoria raporturilor diplomatice ale României, mai puțin cercetate sub aspect științific. El se constituie într-o documentare ce nu va putea fi omisă în explorarea unui fenomen absorbit de receptivitatea marelui public - diplomația.

Gheorghe Neacșu

Este îmbucurător că în literatura noastră un loc tot mai mare îl ocupă istoria relațiilor diplomatice, memoriile și culegerile de documente, evocările biografice și literatura diplomatică, arăta Mircea Malița în introducerea lucrării "Diplomați iluștri", Editura Politică, București, 1969.

În această categorie considerăm că se înscrie și volumul de documente intitulat "Atașajii militari transmit... (1938-1944)", apărut sub egida Fundației "General Ștefan Gușă", la Editura Europa Nova (2001).

În prefața volumului, autorii Alexandru Dușu, Lenuța Nicolescu, Alexandru Oșca menționează că o contribuție importantă la dezvoltarea legăturilor militare internaționale ale statului nostru au avut-o reprezentanții militari români acreditați în străinătate, atât în epoca modernă cât și în cea contemporană.

Personalități de elită - atașajii militari români au avut un rol substanțial la informarea administrației politico-statale și militare, furnizând fapte și concluzii de ordin militar care au dus la adoptarea unor decizii politico-militare dintre cele mai corespunzătoare.

Între anii 1938-1946 în România a funcționat un regulament după care atașajii militari erau incluși în cadrul misiunii diplomatice a statului român, cu rol de consilieri tehnici și militari ai șefului de misiune. Ei reprezentau armata și interesele sale în orice condiții în raport cu autoritățile statului în care erau acreditați.

Sarcina lor era să furnizeze informații autorităților române prin intermediul Marelui Stat Major, Secția 2 Informații, careia i se subordonau atât pe linie administrativă, cât și profesională.

În țările unde relațiile militare ale României erau mai dezvoltate, atașatul militar era încadrat de specialiști în domeniul naval și aer.

"Ideea de onoare și demnitate" se prevedea în Regulamentul pentru atașajii militari, "să fie scânteia luminoasă a gloriei și forței militare a României". Atașajii militari români aveau obligația să procure informații prin mijloace corecte și compatibile cu funcția de membru al misiunii diplomatice, cât și cu cea de ofițer loial al armatei pe care o reprezentă.

Documentele cuprinse în volum demonstrează modul în care diplomații militari români și-au îndeplinit datoria. Numeroasele sinteze și analize întocmite de ei, cu privire la evenimentele care se petreceau pe plan internațional au avut o valoare informativă deosebită pentru factorii de conducere politică și militară ai statului român.

Una dintre problemele cele mai importante ale perioadei la care se referă volumul de documente este cea legată de impactul produs de Pactul germano-sovietic, încheiat la 23 august 1939, asupra statelor europene, apreciind consecințele sale asupra politicii externe a marilor puteri ale vremii.

Intervenția sovietică în Polonia (17 septembrie 1939) este reflectată în documente ca o mare surpriză și o mare dezamăgire pentru lumea internațională.

Un mare diplomat, Titus Gârbea, atașat militar la Berlin, informa într-una din notele sale că interesul Germaniei era ca statele din partea de sud-est a Europei să nu intre în război, pentru a putea furniza acesteia tot ceea ce îi era necesar.

O serie de buletine de informații transmise de atașajii militari subliniau un lucru foarte grav cu privire la România, la începutul războiului: situația dificilă în care se găsea țara noastră ca urmare a manifestărilor revizioniste ale statelor vecine revanșarde. În același timp statul român nu era privit bine în lume. "Nu suntem bine cunoscuți", "Nu ne cunoaște străinătatea", arătau multe din notele și telegramele transmise de reprezentanții noștri acreditați în diverse țări.

Sunt relatate pe larg probleme politice, diplomatice, militare, economice, sociale etc. cu care se confruntau statele unde erau acreditați atașajii militari români. În mod constant ei furnizau informații cu privire la situația militară de pe fronturile de operații.

Din rândurile acestor diplomați militari au făcut parte personalități de elită ale armatei române, ca Alexandru Averescu, Ion Antonescu, Gheorghe Slăniceanu, Ștefan Fălcoianu, Nicolae Condeescu, Radu Rosetti, Nicolae Șova, Titus Gârbea ș.a.

În anii celui de-al doilea război mondial România a avut reprezentanți militari în peste 20 de state printre care Anglia, Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, Elveția, Franța, Germania, Polonia, SUA, Turcia, Ungaria.

Alexandru Dușu
Lenuța Nicolescu
Alexandru Oșca

ATAȘAJII MILITARI TRANSMIT...

(1938 - 1944)

Editor: Fundația "General Ștefan Gușă"
București